

Rapport från plenum Östersund 28 augusti – 1 september 2017

Sametingets plenum hade sitt första möte i Östersund för den nya mandatperioden 2017–2021.

Det som skulle avhandlas där var dels vilka skulle få majoritet i Sametingets plenum under kommande mandatperiod och dels tillsätta styrelser och nämnder. En annan viktig fråga på dagordningen, vilken kan få betydelse för folket samerna, var Nordisk Samekonvention.

Diskussionerna kring vilket block som skulle komma att ha majoritet i plenum de kommande fyra åren började redan på söndag kväll den 27 september mellan Jakt och Fiske, LPSS, Álbmut, Min Geaidnu, Partiet samerna och Samiska Folkomröstningspartiet.

Frågor som styrelsens bemanning, ordförandeskap i nämnder och styrelser, arvoden, vilket parti som skulle inneha vice ordförande posten diskuterades under kvällen men utan resultat. Lars Wilhelm Svonni lämnade tidigt mötet för att delta i en sammankomst anordnat av renskötartpartierna.

Det visade sig senare att han beslutat sig för att stödja Samelandspartiet, Guovssonásti och Vuovdega -Skogssamerna de kommande fyra åren. Senar gick också Partiet samerna över till renskötartpartierna. Därmed fick de en majoritet med 17 mandat i plenum medan de partier som blev kvar fick 14 mandat.

Med den situationen för ögonen valde Álbmut att inte gå in i någon valteknisk samverkan med något annat parti. Skälet till detta är att vi har bara ett mandat och om vi skulle ha valteknisk samverkan med de andra partierna, som är mycket större, finns risken att det blir som förra mandatperioden, vi skulle försvinna i hanteringen.

Skulle vi få plats som ledamot i någon nämnd eller styrelse är det på de andra partiernas goda vilja. Vi skulle också binda upp oss i fyra år med åtföljande lojaliteter till ev. samverkanspartier.

Sametingets konsultationsordning

På måndagen den 28 augusti var regeringskansliets representanter på plats för att informera om förslaget till sametingets konsultationsordning. Tanken är att den ska ut på remiss för att sedan läggas fram som proposition i mars 2018.

Konsultationsordningen ska vara ett komplement till förvaltningslagen. Den är konstruerad i enlighet med art.17 i Samekonvention (NSK). I frågor som kan få särskild betydelse för samerna är staten skyldig att konsultera Sametinget. Tanken är att samer ska ha verkligt inflytande i konsultationsfrågor och att enighet med eller samtycke från Sametinget ska eftersträvas innan beslut fattas. Dock innebär det inte vetorätt eller förhandlingsrätt från den samiska sidan.

Konsultationsordningen gäller för regeringen, statliga myndigheter, kommuner och landsting. Företrädare för samer kan vara Sametinget, samisk organisation eller sameby men att Sametinget alltid ska underrättas vid alla konsultationer. Sametinget kan säga nej till konsultation om det anses att det inte är nödvändigt eller uppenbart obehövligt.

Konsultationsordningen gäller inte vid ”synnerliga skäl” som det heter, allmän ordning och säkerhet eller i domstolar. Den kommer dessutom att införas med eller utan ratificering av Samekonvention.

Nordisk samekonvention

Marianne Eliasson från regeringskansliet redogjorde för hennes arbete med att analysera vilka lagar som behöver ändras för att anpassas till Samekonventionen. Hon nämnde särskilt två frågor som har betydelse.

Den första var konsultationsordningen – beskriven ovan. Den andra var Sametingets myndighets utövning. Den ska vara under regeringen och inte Riksdagen som man kanske skulle kunna tycka.

Sametinget ska vara så självständigt som möjligt och många frågor är inte reglerade i lag. Hennes slutsatser och analyser kommer inte att lämnas ut på remiss förrän Samekonventionen är antagen.

Rennäringslagen har hon inte fått i uppgift att se över.

Hela torsdagen den 31 augusti 2017 var vikt för konferens om Samekonventionen. Tre experter, en från Finland, Norge och Sverige, medverkade för att berätta om deras slutsatser och ge kommentarer om konventionens olika artiklar.

Representanter från Finland, Norge och Sveriges förhandlingsdelegationer var också på plats för att svara på frågor om förhandlingsresultatet.

Konventionen är en kompromiss där ingen är riktigt nöjd men inte heller helt avvisande till en anslutning. Många diskuterade om att öppna upp konventionen för omförhandlingar. Det finns en uppenbar risk med en ev. öppning, det kan få till följd att hela konventionen omförhandlas med ett sämre resultat som följd.

Det var en i mitt tycke en bra och klagörande konferens och jag fick en ganska klar bild över hur konventionen olika artiklar fungerar.

Efter förslag från Samelandspartiet återremitterades NSK till den nyvalda styrelsen för beredning och koordinering med Sametingen i Finland och Norge. Och så klart med Sametinget i Sverige.

Reflektioner på nordisk samekonvention

Nordisk samekonvention är grundad på artikel 27 i, ICCPR, FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter:

”I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, skall de som tillhör sådana minoriteter inte förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin egen religion och använda sitt eget språk”.

Rätten i artikel 27 är en individuell rätt för individer som tillhör etniska minoriteter och den är reglerad i internationell rätt.

Samer i Sverige har dessutom en kollektiv rätt inom landet, den samiska rätten s.k. renskötselrätten, som är grundad på ockupation och urminneshävd.

Rennäringslagen har inte analyserats för en anpassning till Samekonventionen. Hur Sverige har tänkt att tillämpa lagen i förhållande till NSK vid en ratificering vet vi inte i dag. Kan artikel 27 i ICCPR påverka Sveriges ställningstagande?

Eller kommer rennäringslagen att tillämpas på samma sätt som tidigare, att t.ex. kriteriet för att nyttja den samiska rätten blir kvar d.v.s. medlemskap i sameby, som för övrigt är ett inbyggt systemfel.

Detta är frågor som behöver bevakas för att man inte ska hamna i en fälla. Ett sätt är att regeringen talar om hur man har tänkt att tillämpa de olika artiklarna i konventionen och i synnerhet tillämpningen av Rennäringslagen. För att detta ska ske behöver frågan väckas hos regeringen.

Vi har i vart fall en spännande framtid att följa.

/Lars-Paul